

Kunst: kijken k

Is het interessant om in kunst te beleggen? Een echte kunstliefhebber beantwoordt deze vraag met een simpel ja, want hij koopt kijkplezier. Maar de vraag is natuurlijk óók: is het *financieel* interessant om in kunst te beleggen. Eén ding staat al bij voorbaat vast: een belegger die koopt zonder enige liefde, die alleen koopt als investering, die belegger zal zeer waarschijnlijk de financiële kous op de kop krijgen. Een 'echte' kunstverzamelaar koopt kunst waarvan hij genieten kan en niet om er financieel of sociaal beter van te worden. Zijn rendement bestaat uit esthetische voldoening. Maar als hij verstandig is, is hij natuurlijk ook geïnteresseerd in de waarde van zijn kunstbezit. Ook de liquide positie van de (ver)koper is van belang. Een aandeel is altijd onmiddellijk verhandelbaar maar dat geldt niet voor uw Appel: daar moet toch echt een passende veiling voor zijn.

De reden dat institutionele beleggers (banken, verzekeraars etc.) vaak kunst in hun beleggingsportefeuille opnemen is dat kunstwerken (in de praktijk voornamelijk schilderijen) geen direct rendement opleveren. Er wordt geen jaarlijks dividend uitgekeerd, er is evenmin sprake van een vergoeding van enig rentepercentage. Alleen als de getaxeerde waarde toeneemt wordt dat als 'winst' in de boeken opgenomen. Maar omdat er geen inkomsten- en vermogensaanwasdeling over wordt geheven kan het toch een goede investering zijn. Ook bestaat de kans dat de prijzen veel minder fluctueren dan die van aandelen. Kunst kan dus de kwetsbaarheid van een portefeuille verkleinen. Bovendien is er geen prijsschommeling aan die van olie of de dollar...

Maar evengoed gelden ook voor kunstobjecten de economische wetten van vraag en aanbod. Dat

rijken of kopen?

is al het geval sinds de 17de eeuw. De koopkracht van de in de handel rijk geworden Nederlandse bevolking nam in de eerste helft van de 17de eeuw zodanig toe dat niet alleen de elite zich de aanschaf van kunstwerken kon veroorloven. Er kwamen (dus) meer schilders die tegelijkertijd ook effectiever en goedkoper schilderden: niet meer op paneel maar op het goedkopere en ook nog sneller drogend doek. Doordat de prijzen daalden nam de vraag naar kunst enorm toe. Maar toen de groei van de economie afnam, in de tweede helft van de 17e eeuw, was er sprake van een overschot. Johannes Vermeer en Jan Steen bijvoorbeeld zijn toen failliet gegaan.

Of voor kunstobjecten ook de economische wetten van hoog- en laagconjunctuur gelden is op dit moment echter de grote vraag. Veilinghuis Christie's heeft een goed eerste half jaar achter de rug: een stijging van 10% vergeleken met de eerste zes maanden van 2007. Het veilinghuis maakt wel de omzet (wereldwijd 2.2 miljard euro, in Nederland 36 miljoen euro) bekend, maar geen winstcijfers. Christie's is een wereldbedrijf met vestigingen in 43 en veilingkantoren in 14 landen. De omzet wordt echter grotendeels in Londen en Parijs behaald. Sotheby's veilingomzet ligt maar een fractie onder die van de grote concurrent.

De kunstmarkt blijft dus groeien, ondanks de aangekondigde economische malaise. Dat gaat regelrecht

tegen de trend van de financiële markt in. Volgens Christie's Europa is het succes in de eerste plaats te danken aan de kwaliteit van de schilderijen. Op veilingen werd dit jaar al 457 maal de prijs van een miljoen overschreden. In Christie's top 10 staat Monet op 1 (Vijver met waterlelies, 51.4 miljoen euro); Francis Bacon op de plaatsen 2, 5 en 8 (met een totale waarde van 140.8 miljoen euro); Mark Rothko staat op 3, met

32.4 miljoen en nummer 10 (een danseresje van Degas) bracht nog altijd 17 miljoen op. Jeff Koons 'Hanging heart' is op dit moment het duurste geveilde werk van een nog levende kunstenaar, het werd voor 23.6 miljoen dollar aangeschaft door een Oekraïense verzamelaar. Mark Rothko's White Center (Yellow, pink and lavender on rose) uit de collectie van David Rockefeller bracht 72.8 miljoen dollar op, eveneens een record voor een naoorlogs kunstwerk. Het aandeel van de naoorlogse kunst stijgt snel tot boven de 40 procent van de totale omzet van Christie's. Twintig jaar geleden waren de oude meesters nog veruit het

belangrijkste. Als vestiging blijft Nederland belangrijk voor Christie's, maar de kunstmarkt globaliseert en kopers gaan waar de veiling is.

Er bestaat een top 10 van de meest dure schilderijen, opklimmend van 49.5 tot 104.1 miljoen dollar. Misschien is het voor u en uw congresgangers wel eens interessant over dit rijtje en over de bovengenoemde werken en namen meer te zien en te horen...?

Voor meer informatie of het boeken van een spreekbeurt van drs. Willy Atema kunt u mailen naar: willyatema@speakersacademy.eu